

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 372/2020-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 4. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ing. Adriánom Cupákom, Dr. Goldbergera 249/1, Svidník, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Svidník sp. zn. 3 Er 458/2004 z 11. marca 2019 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Svidník sp. zn. 3 Er 458/2004 z 11. marca 2019 p o r u š e n é b o l i .

2. Uznesenie Okresného súdu Svidník č. k. 3 Er 458/2004-22 z 11. marca 2019 z r u š u j e a v e c v r a c i a t o m u t o s ú d u n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

3. Okresný súd Svidník je p o v i n n ý nahradit' [REDACTED] trovy konania v sume 346,26 € (slovom tristoštyridsaťšesť eur a dvadsaťšesť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Ing. Adriánom Cupákom, Dr. Goldbergera 249/1, Svidník, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 372/2020-11 z 8. októbra 2020 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 Er 458/2004 z 11. marca 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

Vec napadla ústavnému súdu 12. septembra 2019. V súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 bola táto vec 17. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Strakovi. V zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 schváleného 16. decembra 2020 je na konanie vo veci príslušný tretí

senát ústavného súdu v zložení Robert Šorl (predseda senátu) a sudcovia Peter Straka a Martin Vernarský.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupoval v procesnom postavení oprávneného v exekučnom konaní vedenom okresným súdom pre vymoženie peňažnej čiastky v sume 3 319,39 € s príslušenstvom proti povinnému [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „povinný“ alebo „zúčastnená osoba“). Exekučné konanie bolo vedené na podklade právoplatného exekučného titulu, ktorým bol platobný rozkaz okresného súdu č. k. 3 C 98/03-8 z 31. decembra 2003. V priebehu exekučného konania bol na majetok povinného vyhlásený konkurz (uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 1 OdK 36/2017 z 26. júna 2017 bolo v Obchodnom vestníku 125/2017 pod č. K015190 zverejnené 30. júna 2017). Následne okresný súd napadnutým rozhodnutím zastavil exekúciu z dôvodu, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz, a súčasne rozhodol o trovách exekúcie tak, že priznal súdnemu exekútorovi voči oprávnenému nárok na náhradu trov exekúcie v rozsahu 100 %. Sťažovateľ so zastavením exekúcie nesúhlasí a v postupe okresného súdu vidí porušenie ním označených práv (bod 1 tohto rozhodnutia).

2.1 Sťažovateľ predovšetkým poukazuje na § 166c ods. 1 písm. a) zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze“), podľa ktorého oddĺžením je nedotknutá pohľadávka veriteľa – fyzickej osoby, ktorú nenadobudol postúpením, prevodom alebo prechodom s výnimkou dedenia, ak takáto pohľadávka nebola prihlásená v konkurze z dôvodu, že veriteľ nebol správcom písomne upovedomený, že bol vyhlásený konkurz, pričom ustanovenie § 166b ods. 1 písm. a) a b) zákona o konkurze tým nie je dotknuté. Argumentuje, že túto skutočnosť okresný súd nezisťoval, inak by exekúciu nezastavil, keďže správca si voči nemu uvedenú povinnosť nesplnil.

2.2 Podľa § 167f ods. 2 zákona o konkurze ak bol vyhlásený konkurz, ide o dôvod, aby sa bez zbytočného odkladu rozhodlo o zastavení konania, v ktorom sa vymáha pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze alebo sa považuje za nevymáhateľnú. Výťažok exekúcie, ktorý ešte nebol vydaný oprávnenému, exekútor po odpočítaní odmeny a svojich trov vydá oprávnenému. Sťažovateľ konštatuje, že v prípade skupiny tzv. nedotknutých pohľadávok tieto nie sú účinkami vyhlásenia konkurzu

z hľadiska ich vymáhania v exekučnom konaní nijako dotknuté, a tak neexistuje žiaden zákonný dôvod, pre ktorý by malo byť exekučné konanie zastavené.

3. Sťažovateľ v petite podanej ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd vydal takýto nález:

„1. Právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Okresného súdu Svidník, sp. zn. 3Er/458/2004 zo dňa 11.03.2019, porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Svidník, sp. zn. 3Er/458/2004 zo dňa 11.03.2019 ústavný súd zrušuje.

3. Okresný súd Svidník je povinný nahradiť sťažovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy 2.500 Eur.“

II.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľa

4. Na podklade výzvy ústavného súdu sa podaním sp. zn. 1 SprO 453/2020 z 28. októbra 2020 doručeným ústavnému súdu 2. novembra 2020 vyjadril k ústavnej sťažnosti podpredseda okresného súdu, ktorý uviedol, že: *„Z uznesenie Okresného súdu Prešov sp. zn. 1OdK/36/2017 zo dňa 26.6.2017 bolo zistené, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz a vo veci sa vymáha pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená len v konkurze (§ 166a ZKR - pohľadávka vznikla pred kalendárnym mesiacom, v ktorom bol vyhlásený konkurz). Súd preto podľa § 58 ods. 1 Exekučného poriadku, § 57 ods. 2 Exekučného poriadku a § 167f ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii exekúciu zastavil.“*

Poukázal, že pri rozhodovaní o zastavení exekúcie vychádzal z vyhlásenia povinného, že predmetom exekučného konania je pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená len v konkurze, resp. ktorá sa považuje za nevymáhateľnú. Podľa názoru okresného súdu sťažovateľ svoju pohľadávku *„mal právo prihlásiť do konkurzu“*, keďže zoznam

vyhlásených konkurzov je verejne prístupný v Obchodnom registri, ale aj na stránke Registra úpadcov.

Uzavrel, že ústavnú sťažnosť sťažovateľa považuje za nedôvodnú.

5. Ústavný súd zaslal 20. októbra 2020 výzvu zúčastnenej osobe na prípadné vyjadrenie sa k podanej ústavnej sťažnosti a uzneseniu o prijatí ústavnej sťažnosti č. k. III. ÚS 372/2020-11 z 8. októbra 2020. Ústavnému súdu sa 23. októbra 2020 vrátila výzva ako nedoručená.

6. Následne ústavný súd zaslal 2. novembra 2020 výzvu právnenému zástupcovi sťažovateľa (doručená do jeho elektronickej schránky v rovnaký deň, pozn.), aby sa vyjadril, či súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenie podpredsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprO 453/2020 z 28. októbra 2020 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska k veci.

6.1 Právny zástupca sťažovateľa sa na výzvu ústavnému súdu nevyjadril.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon o ústavnom súde.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

12. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne.

13. Podľa § 57 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom do 31. marca 2017 (ďalej len „Exekučný poriadok“) exekúciu môže súd zastaviť aj vtedy, ak to vyplýva z ustanovení tohto alebo osobitného zákona.

14. Podľa § 167f ods. 1 zákona o konkurze na majetok podliehajúci konkurzu nemožno počas konkurzu začať ani viesť exekučné konanie alebo obdobné vykonávacie konanie. Podľa odseku 2 uvedeného ustanovenia ak bol vyhlásený konkurz, ide o dôvod, aby sa bez zbytočného odkladu rozhodlo o zastavení konania, v ktorom sa vymáha pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená iba v konkurze alebo sa považuje za nevymáhateľnú. Výťažok exekúcie, ktorý ešte nebol vydaný oprávnenému, exekútor po odpočítaní odmeny a svojich trov vydá oprávnenému.

15. Podľa § 166c ods. 1 písm. a) zákona o konkurze oddĺžením je nedotknutá pohľadávka veriteľa – fyzickej osoby, ktorú nenadobudol postúpením, prevodom alebo prechodom s výnimkou dedenia, ak takáto pohľadávka nebola prihlásená v konkurze z dôvodu, že veriteľ nebol správcom písomne upovedomený, že bol vyhlásený konkurz; ustanovenie § 166b ods. 1 písm. a) a b) tým nie je dotknuté.

IV.

Posúdenie vecí ústavným súdom

16. Podstatou sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie jeho v záhlaví označených práv napadnutým rozhodnutím okresného súdu. Sťažovateľ porušenie označených práv odôvodňuje tým, že okresný súd zastavil exekúciu v rozpore so zákonom o konkurze, keď rozhodol o zastavení exekúcie z dôvodu vyhlásenia konkurzu na majetok povinného bez toho, aby skúmal, či pohľadávka vymáhaná v exekučnom konaní nepatrí do skupiny tzv. nedotknutých pohľadávok. Predmetom ústavnej sťažnosti je teda posúdenie správnej aplikácie ustanovení zákona o konkurze v kontexte Exekučného poriadku.

17. Cieľom právomoci ústavného súdu ako nezávislého orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je primárne preskúmavať a posudzovať právne názory orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd (vrátane základných práv a slobôd) fyzických osôb a právnických osôb pri výklade a uplatňovaní zákonov v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej ani preskúmať, či v konaní pred týmito orgánmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu tieto orgány vyvodili. Úloha ústavného súdu sa sústreďuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.

18. Skutkové a právne závery orgánov verejnej moci rozhodujúcich o právnych prostriedkoch nápravy a ochrany práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli

zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody zaručeného v ústave alebo v medzinárodných zmluvách o ľudských právach a základných slobodách (m. m. III. ÚS 38/05, III. ÚS 278/06).

19. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala, a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci (m. m. II. ÚS 153/2018, I. ÚS 105/2020).

20. Podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04, IV. ÚS 292/04) je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku. Aj vo výkone rozhodnutia alebo v súdnej exekúcii sa musí každému zaručiť prístup k súdnej ochrane, ak splní predpoklady ustanovené zákonom. K naplneniu záruk na prístup k súdnej ochrane v zmysle citovaného článku ústavy dochádza až vtedy, keď uplatnené právo je efektívne vykonané. Efektívnosť výkonu tohto základného práva vyžaduje, aby všeobecný súd konal objektívne, vylúčil náhodné alebo svojvoľné uplatnenie zákonných možností na rozhodnutie, a ak prijme konečné rozhodnutie, vychádzal z toho, čo objektívne zistil. Preto pri postupe všeobecných súdov treba dbať na to, aby účastníkom exekučného konania zabezpečili taký prístup

k súdnej ochrane v exekučnom konaní, ktorý nie je diskriminačný bez primeraných a objektívne zdôvodniteľných okolností.

21. V posudzovanej veci bol na majetok povinného vyhlásený konkurz uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 1 OdK 36/2017 z 26. júna 2017, ktoré bolo 30. júna 2017 zverejnené v Obchodnom vestníku 125/2017 pod č. K015190. Povinný následne 9. marca 2018 doručil okresnému súdu podnet na zastavenie exekúcie z dôvodu, že na jeho majetok bol vyhlásený konkurz. Okresný súd napadnutým rozhodnutím exekúciu zastavil, pričom napadnuté rozhodnutie postavil najmä na aplikácii § 167f ods. 2 zákona o konkurze. Ústavný súd však poukazuje, že takýto postup sa neuplatňuje automaticky na všetky exekučné konania, ale v zmysle § 167f ods. 2 zákona o konkurze sa týka iba tých exekučných konaní, v ktorých sa vymáha pohľadávka, ktorá sa môže uspokojiť len v konkurze (§ 166a zákona o konkurze) alebo sa v dôsledku vyhlásenia oddľžovacieho konkurzu stáva nevymáhateľnou (§ 166b zákona o konkurze). Zákon o konkurze nespája s vyhlásením konkurzu zastavenie exekúcie v prípade, ak sa ňou vymáha pohľadávka, ktorá je nedotknutým dlhom dlžníka (§ 166c zákona o konkurze). V tomto prípade súdny exekútor iba obmedzí exekúciu tak, aby nepostihovala konkurznú podstatu.

21.1 Skupinu nedotknutých pohľadávok tvoria pohľadávky, ktorých sa oddľženie netýka. Keďže sú pohľadávky zachované v celom rozsahu, je právne irelevantné, či si sťažovateľ v konkurze svoju pohľadávku riadne prihlásil. Nemožno preto prisvedčiť lakonickému konštatovaniu okresného súdu, že sťažovateľ si mohol informáciu o vyhlásení konkurzu sám dohľadať vo verejne dostupných registroch a prihlásiť si svoju pohľadávku (bod 4 tohto rozhodnutia).

21.2 Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zrejmé, že okresný súd síce aplikoval na vec relevantné ustanovenie správneho právneho predpisu (§ 167f ods. 2 zákon o konkurze), avšak jeho interpretáciu nedotiahol do konca. Obrana okresného súdu založená na tom, že pri rozhodovaní o zastavení exekúcie vychádzal z vyhlásenia povinného, že predmetom exekučného konania je pohľadávka, ktorá môže byť uspokojená len v konkurze, resp. ktorá sa považuje za nevymáhateľnú (bod 4 tohto rozhodnutia), neobstojí. Okresný súd sa pri vydaní napadnutého rozhodnutia, ktoré bolo konečným rozhodnutím v exekučnej veci, vôbec nezaoberal prípadným použitím § 166c zákona o konkurze. Pri skupine

nedotknutých pohľadávok má ich riadne prihlásenie v konkurze vplyv na možnosť pomerného uspokojenia z rozvrhu výťažku. Samotné neprihlásenie však nemá za následok nevymáhateľnosť pohľadávky.

21.3 I súdna prax, podľa ktorej súdny exekútor alebo povinný vo svojom podnete na zastavenie exekúcie oznamujú, že ide o nedotknutú pohľadávku, sa javí byť logicky nepravdepodobná, keďže v takom prípade by nenavrhovali zastavenie exekúcie. Naproti tomu okresný súd, ktorý zo svojej pozície rozhoduje o prípadnom konečnom osude exekúcie, má možnosť a aj povinnosť skúmať exekúciou postihnutú pohľadávku a nemôže na ňu rezignovať.

21.4 Ústavný súd chápe, že § 167f ods. 2 zákona o konkurze môže sám osebe zväzdať k záveru, že po vyhlásení konkurzu sa zastavujú všetky exekučné konania, avšak dané ustanovenie je potrebné vykladať v kontexte ďalších ustanovení zákona o konkurze, pričom na systematickú roztrieštenosť citovanej právnej úpravy nemôže doplatiť spotrebiteľ práva (I. ÚS 105/2020). Pokiaľ sa teda okresný súd uspokojil s oznámením, že na majetok povinného bol vyhlásený konkurz a zastavil exekúciu bez toho, aby skúmal, či existujú dôvody, ktoré by tomu bránili, definujúc typ vymáhanej pohľadávky, nevychádzal zo stavu, ktorý mal objektívne zistiť, a svojím rozhodnutím tak odoprel sťažovateľovi možnosť efektívne vykonať exekučným titulom priznané právo. Okresný súd neskúmal naplnenie podmienky podľa § 166c ods. 1 písm. a) zákona o konkurze, teda či sťažovateľa ako veriteľa správca upovedomil o vyhlásení konkurzu. Sťažovateľ v exekúcii vymáhanú pohľadávku do konkurzu neprihlásil (čo bolo jeho právo, nie sankcionovateľná povinnosť), a zároveň v dôsledku skutkovo nedostatočne podloženej aplikácie § 166c ods. 1 písm. a) a v spojení s § 167f ods. 2 zákona o konkurze došlo k zastaveniu exekúcie ohľadne tejto istej pohľadávky. Sťažovateľ bol teda de facto na podklade popísaných nedostatkov rozhodnutia okresného súdu konečným a nezvratným spôsobom zbavený právoplatne a vykonateľne judikovanej pohľadávky, ktorú si riadne v procese exekúcie uplatňoval. Takéto rozhodnutie z hľadiska čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru neobstojí.

22. Na základe uvedeného ústavný súd vyslovil porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 tohto nálezu) a pristúpil k zrušeniu napadnutého rozhodnutia okresného

súdu (výrok 2 tohto nálezu), ktorému sa vec vráti na ďalšie konanie a rozhodovanie, čím sa vytvorí priestor pre odstránenie vytýkaných nedostatkov a nápravu porušenia práv v zmysle výroku 1 tohto nálezu.

23. Podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd zruší právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

24. Podľa § 134 ods. 2 zákona o ústavnom súde ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je viazaný rozhodnutím ústavného súdu podľa § 133 ods. 3 písm. a) až d); toto rozhodnutie ústavného súdu je vykonateľné doručením.

25. Úlohou okresného súdu bude opätovne rozhodnúť vo veci, aplikujúc § 167f ods. 1 a 2 v spojení s § 166c zákona o konkurze, majúc na zreteli potrebu skúmania charakteru pohľadávky vymáhanej v exekučnom konaní.

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

26. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

27. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

28. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

29. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

30. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

31. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

32. Sťažovateľ sa domáhal priznania finančného zadosťučinenia v sume 2 500 €, ktorej výška je podľa jeho názoru primeraná. Mimo skutočnosti, že požadované finančné zadosťučinenie sťažovateľ označil ako „náhradu nemajetkovej ujmy“, neuviedol žiadne dôvody, ktorými by jeho priznanie odôvodnil. Ústavný súd konštatuje, že v tomto prípade už samotné deklarovanie porušenia práv sťažovateľa je dostatočným zadosťučinením. Preto v tejto časti žiadosti sťažovateľa ústavný súd nevyhovel (výrok 4 tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

33. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

34. Vychádzajúc zo znenia odseku 3 komentovaného ustanovenia je rozhodnutie o trovách zásadne na úvahe ústavného súdu (ústavný súd môže), pričom ústavný súd vychádza vo svojej praxi zo zásady úspechu. Preto v prípade úspechu účastníka (navrhovateľa v konaní) rozhoduje o povinnosti neúspešného účastníka, aby tomuto nahradil trovy. Keďže ústavný súd návrhu (ústavnej sťažnosti) vyhovel, čo sa týka vyslovenia porušenia základných práv a slobôd navrhovateľa (sťažovateľa), zrušil napadnuté rozhodnutie okresného súdu a vec vrátil na ďalšie konanie, priznal mu aj právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom napriek tomu, že v ústavnej sťažnosti si sťažovateľ neuplatnil nárok na náhradu trov konania. Súdu v zásade nie je potrebné osobitne preukazovať výdavky, ktorých vynaloženie priamo upravuje osobitný právny predpis, napr. tarifná odmena a náhrady advokáta sťažovateľa. Keďže v konaní pred ústavným súdom je nevyhnutné (povinné) zastúpenie advokátom, ústavný súd v posudzovanej veci považoval za preukázané vykonanie dvoch právnych úkonov advokátom, a to prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie samotnej ústavnej sťažnosti.

35. Pri výpočte trov konania sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

36. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 v sume 163,33 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky, ktorým je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola vo výške 980 €). Sadzba za náhradu

hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby vykonaný v roku 2019 je v sume 9,80 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Právny zástupca vykonal dva právne úkony v roku 2019 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Náhrada trov konania, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi, spolu takto predstavuje sumu 346,26 € (výrok 3 tohto nálezu).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. februára 2021

Robert Šorl
predseda senátu